

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської наукової онлайн-конференції
за міжнародною участю**

29 жовтня 2020 року

Київ 2020

*Рекомендований до публікації вченою радою
Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса
Грінченка (протокол № 9 від 23 листопада 2020 року).*

Актуальні проблеми міжнародних відносин та міжнародного права:
матеріали Всеукраїнської наук. онлайн-конф. з міжнародною участю, м. Київ,
29 жовтня 2020 р. / Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ:
[Електронне видання], 2020. 247 с.

У матеріалах Всеукраїнської наукової онлайн конференції за міжнародною участю висвітлено широкий спектр питань, пов'язаних із актуальними проблемами розвитку країн та регіонів, сучасних міжнародних процесів у геополітичному, культурному, енергетичному та інформаційному вимірах, міжнародних інтеграційних та дезінтеграційних процесів, питань міжнародного правопорядку на початку ХХІ ст. та різнопланових аспектів місця та ролі України в системі міжнародних відносин. На основі аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розглянуто шляхи вирішення завдань сьогодення у згаданих галузях, надано обґрунтовані пропозиції щодо шляхів покращення міжнародної взаємодії та дипломатичної діяльності, а також щодо вдосконалення чинного законодавства.

Матеріали Всеукраїнської наукової онлайн конференції адресовано вченим, практикам, фахівцям з міжнародних відносин та міжнародного права, дипломатам, слухачам магістратури, студентам вищих навчальних закладів, а також усім, хто цікавиться проблемами міжнародних відносин та міжнародного права.

*Матеріали подані в авторській редакції. Редакція журналу не несе
відповідальності за зміст тез доповіді та може не поділяти думку автора.*

Безпалова Наталія	141
Рольові ігри з англійської мови для студентів-міжнародників	
Качур Ірина	145
Особливості перекладу міжнародних документів	
Терещук Марія	148
Соціально-комунікативна роль перекладу в царині міжнародних відносин	
Кушнір Анна	150
Регіональні студії засобами іноземної мови: історико-культурологічний аспект	
Ярмошенко Олександра	153
Потенційні можливості для студентів-міжнародників: переваги складання міжнародного іспиту DELE	

Секція 5. Міжнародний правопорядок на початку XXI ст.

Tymchenko Liliana	156
Terminology of the institute of non-recognition in modern international law	
Братко Ірина	159
Принципи рівності та справедливості у міжнародному праві: економічний вимір	
Анісімова Марина	162
Пандемія COVID-19 і життя українських заробітчан: тільки негатив чи зиски теж існують?	
Stolper Inesa	166
Digital technologies for better justice: some reflections on international human rights standards in digitalized civil litigation	
Omeljanciuk Aleksej	170
Decriminalization of the liability of medical workers: analysis of the grounds and aspects	
Тимченко Лаура	173
Принцип «толерантності» у роботах Е.Е. Шмітта	

Секція 6. Україна в системі міжнародних відносин

Андрєєв Віталій, Михайленко Галина	177
Українське посольство 1919 р. у Туреччині під головуванням О. Лотоцького: на шляху до проголошення автокефалії української православної церкви	
Калінічева Галина	180
Інтернаціоналізація освітнього простору: виклики та перспективи для України	
Брайчевська Олена	184
Україна у зовнішній політиці королівства Норвегія (2014-2019 рр.)	
Губицький Любомир, Мельник Ганна	189
Територіальна цілісність України в зовнішньополітичних доктринах республіки Польща	
Ілюк Тетяна	193
Суспільні комунікації в умовах гібридної війни Росії проти України: виклики та загрози	
Міщенко Михайло, Стоян Тетяна	198
Розвиток міжнародних відносин УРСР у 1945-1970 рр.	

представники цих культур потребують знання всього контексту спілкування: не тільки ситуативного, а й культурно-історичного, релігійного, філософського, ідеологічного та ін. Лише мовне спілкування, без зважання на невербальні особливості комунікації в цих культурах, може бути ненадійним. Недарма японську бесіду описують як гру недомовок або айсберг, де найважливішу суть можуть навмисно приховувати мовними засобами [5, с. 227].

Класичним прикладом представників культури вузького (низького) контексту є США. Промова тут більш прямолінійна, інформативно достатня, оскільки все, що потрібно сказати, в них повідомляють за допомогою мови. Хоча в ній бракує різних комунікативних пасток – випадків, коли етика поведінки приховує реальну ситуацію. Наприклад, усмішки ввічливості або клішовані відповіді типу *I am fine* (Я в порядку, мені добре) на запитання *How are you?* (Як ти?) незалежно від ситуації

Культури, що приділяють мало значення контексту, опираються на усну і письмову мову як однозначний виразник значення. Послання вважаються вичерпними і такими, що не вимагають символічної підтримки у контексті послання.

Отже, успішність міжкультурного спілкування залежить не лише від знання мов і національних особливостей. Мова є тільки необхідною передумовою комунікації, важливу роль в якій відіграє відчуття стилю, загального настрою спілкування, що притаманний певній культурі. Загалом визначення належності конкретної національної культури до певного типу завжди є умовним і ґрунтується лише на переважанні певних ознак, які в різні часи під впливом історичних обставин можуть змінюватися.

Список використаних джерел:

1. Боголюбова Н.М., Николаева Ю.В. Межкультурная коммуникация и международный культурный обмен. Учебное пособие. Санкт-Петербург: СПбКО, 2009. 416 с.
2. Василенко И.А. Переговоры с восточными партнерами: модели, стратегии, социокультурные традиции. М.: Международные отношения, 2016. 336 с.
3. Куликова Л., Тарасенко Т. Діалог культур у теорії міжкультурної комунікації та практиці викладання іноземних мов. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*, 2017. № 1 (18). С. 42 – 46.
4. Ломачинська І.М. Документально-інформаційні комунікації в системі соціальних комунікацій: навч. посіб. За ред. І.М. Ломачинської. 3-тє вид. перероб. і доп. К.: "Центр учбової літератури", 2020. 336 с.
5. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація: навч. посіб. К.:ВЦ "Академія", 2012. 228 с.
6. Риженко М.А. Становлення й розвиток міжкультурної комунікації як науки в межах англomовного дискурсу. *Проблеми семантики слова, речення та тексту*, 2010. Вип. 25. С. 350 – 356.
7. Садохин А.П. Теория и практика межкультурной коммуникации. М.: Юнити, 2004. 272 с.
8. Тьопенко Ю.А. Бар'єри міжкультурної комунікації. *Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції*. Київ: КНЕУ, 2016. С. 127 – 130.

Список використаних джерел

1. Yegorov I. Schumpeterian Creative Destruction: the Case of Ukraine / I. Yegorov // Rediscovering Schumpeter // Carayannis E., Ziemnowicz Ch. [eds.]. – Palgrave-Macmillan, 2007. P. 409–431.
2. Інтернаціоналізація вищого образования (тенденції, стратегії, сценарії майбутнього) : монографія / М. Л. Арганович, В. А. Галичін, Н. Е. Боровська, Н. В. Гороховатська [и др.] ; Нац. фонд підготовки кадрів. М. : Логос, 2010. 280 с.
3. Канаєв Н.М. Глобалізація і вище освіта. Погляд з ЮНЕСКО // Філософія освіти. 2005. № 1 (12). С. 26-31.
4. Найт Дж. Інтернаціоналізація освіти приносить не тільки користь // Економіка освіти. 2008. №2. С. 64-65.
5. Обзор европейского опыта интернационализации высшего образования = The review of European experience of internationalization of higher education / Education, Audiovisual & Culture Executive Agency, European Commission TEMPUS, [Нап. укр. акад.]. Харків: Вид-во НУА. 2010. 56 с.
6. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку : дослідж. прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та екон. циклу / Йозеф Шумпетер ; пер. [з англ.] В. Старка. Київ : Києво-Могилянська акад. 2011. 242 с.

Відомості про автора:

Калінічева Галина, кандидат історичних наук, доцент, проректор з науково-методичної роботи ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» (м. Київ, Україна)

Kalinicheva Halyna, Candidate of Historical Sciences (PhD of Historical Sciences), Associate Professor, Vice-Rector for Scientific and Methodological Work, Academician Yuriy Bugay International Scientific and Technical University (Kyiv, Ukraine)

THE INTERNATIONALIZATION OF EDUCATIONAL SPACE:
CHALLENGES AND PROSPECTS FOR UKRAINE

Олена Брайчевська

Київський університет імені Бориса Грінченка

м.Київ, Україна

o.braichevska@kubg.edu.ua

УКРАЇНА У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ КОРОЛІВСТВА НОРВЕГІЯ (2014-2019 рр.)

Найголовнішим завданням внутрішньої та зовнішньої політики України після 2014 р. є захист суверенітету та відновлення територіальної цілісності держави. Після анексії Криму Росією та початку російсько-української війни, надзвичайно важливе значення для України має партнерство та міжнародне співробітництво з державами, які заявили про свою підтримку її суверенітету та територіальної цілісності. До числа таких країн належить Королівство Норвегія. Розбудова партнерських відносин та успішне співробітництво в рамках

міжнародних організацій потребують вивчення зовнішньополітичних стратегій та пріоритетів держав-партнерів, що й зумовлює актуальність дослідження місця України у зовнішній політиці Норвегії у 2014-2019 рр. Мета дослідження - проаналізувати причини активізації зовнішньої політики Норвегії щодо України у цей період та визначити основні напрямки норвезько-української співпраці.

Демократія, права людини, сталий розвиток та міжнародний правопорядок традиційно складають основу зовнішньої політики Королівства Норвегія. Найважливішими зовнішньополітичними пріоритетами на початку ХХІ ст. були визначені безпека, збереження і подальший розвиток демократичних цінностей, права людини, сталий розвиток, міжнародний правопорядок, боротьба із зміною клімату[10].

Особлива увага у зовнішньополітичному курсі Норвегії приділяється питанням безпеки, як на міжнародному, так і на регіональному рівнях. Безпека - це основна передумова і мета норвезької зовнішньої політики, яка спрямована на активне включення в міжнародний простір для забезпечення власних безпекових інтересів та вирішення проблем міжнародного характеру, які загрожують регіональній та глобальній безпеці.

Анексувавши Крим і розпочавши війну на сході України, Російська Федерація порушила базові міжнародно-правові принципи та запустила процес руйнування системи міжнародної та європейської безпеки. Застосування військової сили проти України створило загрози й для безпеки Норвегії. Одразу після того, як обидві палати Державної Думи Росії проголосували за введення російських військ на українську територію, Норвегія разом з іншими країнами-членами НАТО засудила військову ескалацію Росії в Криму та російську військову присутність на території України[11].

У Зверненні до Стортингу від 25 березня 2014 р. міністр закордонних справ Норвегії від імені норвезького уряду заявив про рішучу підтримку суверенітету та територіальної цілісності України. Окупацію та анексію Криму Росією було визнано порушенням основних принципів міжнародного права, а експансіоністську політику щодо України - політикою влади, яка належить до іншого часу[9]. Про підтримку Норвегією єдності, суверенітету та територіальної цілісності України у травні 2014 р. заявив у своєму виступі на 124-му засіданні Комітету міністрів Ради Європи у Відні й тодішній міністр закордонних справ Борге Бренде [13]. Починаючи з 2014 р. Норвегія стала співавтором більшості резолюцій Генеральної Асамблеї ООН на підтримку територіальної цілісності та державного суверенітету України. У відповідь на анексію Росією українського Криму, Норвегія також приєдналася до рішення Ради ЄС щодо санкцій проти Росії, хоча й не є членом Євросоюзу.

З березня 2014 р. розпочалися регулярні контакти між Україною та Норвегією на рівні міністрів закордонних справ, метою яких була подальша розбудова норвезько-українського співробітництва в політичній, економічній та безпековій сферах. Восени 2014 р., в надзвичайно складний для України період, відбувся перший в історії незалежної України офіційний візит прем'єр-міністра Норвегії Ерни Солберг до Києва. Під час візиту були підписані дуже важливі

для України угоди про співробітництво в сфері радіаційної та ядерної безпеки, про надання фінансової допомоги з метою підтримки державного бюджету, про допомогу переселенцям із Криму і Донбасу. Також було підписано меморандум із Фундацією «Сід Форум Норвегія» та Міжнародним благодійним фондом «Сід Форум Україна»[1].

У 2016 р., також вперше за всю історію норвезько-українських відносин відбувся офіційний візит Президента України П. Порошенка в Норвегію. Під час візиту було підписано Спільну декларацію про партнерство між Україною та Королівством Норвегія[5]. У декларації були визначені основні напрямки співробітництва між Норвегією та Україною на міжнародному рівні, узгоджені спільні позиції сторін щодо співпраці в ООН, ОБСЄ, НАТО та Раді Європи, між НАТО та Україною у відповідності до Комплексного пакету з надання допомоги НАТО Україні, узгоджено проведення політики невизнання щодо Криму, підтримки зусиль зі звільнення всіх політичних в'язнів та осіб, які незаконно утримуються у зв'язку з агресією на Донбасі та окупацією Криму. Відносини між Україною та Норвегією були проголошені міждержавним партнерством.

Декларація також анонсувала подальше розширення двостороннього співробітництва у сфері забезпечення прав людини, ефективного урядування, реформування оборонно-безпекового сектору, реформування енергетичного сектору та підвищення його енергоефективності.

Ще одним важливим пунктом Декларації було розширення двостороннього діалогу з питань європейської інтеграції, оскільки Норвегія, не будучи членом ЄС, має великий досвід співпраці з ЄС. Українсько-норвезький діалог з питань європейської інтеграції, метою якого є вивчення досвіду Норвегії щодо участі у Європейській асоціації вільної торгівлі, Шенгенській зоні та Європейському економічному просторі в рамках Угоди про Європейську економічну зону, розпочав свою роботу у квітні 2017 р. [6].

З 2014 р. активізувалося й оборонне співробітництво між Норвегією та Україною. У березні 2014 р. Міністерство оборони Норвегії оприлюднило прес-реліз, в якому повідомило про припинення до кінця травня 2014 р. всіх запланованих заходів військового співробітництва між Норвегією та Росією. Зокрема, було відкладено візит російського міністра оборони, призупинено підготовку та відкладено проведення морських навчань «Північний орел»[12]. зважаючи на те, що з часу незаконної анексії Криму Росія ще більше сприяла дестабілізації ситуації в Україні, норвезький уряд вирішив продовжити призупинення військового співробітництва із Росією до кінця 2014 р.[7]. Згодом військове співробітництво було повністю припинено. Співпраця відбувалася лише в проведенні пошуково-рятувальних операцій на морі та в сфері забезпечення безпеки кордонів. Лише через чотири роки, в лютому 2018 р. у Москві та в березні 2019 р. у Осло відбулися консультативні зустрічі між представниками Міноборони Росії та Норвегії[3].

Разом з тим, з моменту російської агресії Міністерство оборони Норвегії розширило і посилило оборонне співробітництво з Україною як в рамках партнерства з НАТО, так і на двосторонньому рівні. До 2014 р. співробітництво

між Україною та Норвегією у оборонній сфері відбувалось у формі обміну курсантами між військовими академіями, офіційних дискусій щодо політики безпеки та підтримки норвезькою стороною дистанційної освіти у вищих військових навчальних закладах України на основі досвіду, накопиченого Норвегією під час співпраці із Сербією.

Починаючи з 2014 р. норвезькі офіцери як спостерігачі присутні на українсько-американських морських навчаннях Сі-Бриз та на американсько-українських навчаннях «Швидкий тризуб». Також було значно розширено обмін курсантами між військовими навчальними закладами, започатковано проведення регулярних консультацій з питань безпеки. У червні 2014 р. Норвегія безоплатно передала Україні 77 000 армійських польових пайків для українських військових. Цей внесок був високо оцінений українською владою. У Офісі зв'язку НАТО в Києві почав працювати норвезький національний експерт[8].

В рамках проекту «Україна-Норвегія» з перепідготовки колишніх військовослужбовців та членів їхніх сімей у 2014 р. було створено, а 2016 р. розширено Норвезько-Український університетський альянс, до складу якого увійшли 16 університетів (15 українських університетів та норвезький НОРД Університет). Фінансування проекту здійснювало Міністерство закордонних справ Королівства Норвегія через учасника проекту з норвезького боку - Університет Норд. Учасниками проекту були також Посольство Норвегії в Україні та офіс військового аташе з питань оборони при Посольстві Норвегії в Україні[4].

Висновки. Зміни в архітектурі європейської безпеки внаслідок анексії Криму та російської агресії на сході України призвели до активізації двостороннього діалогу та активної співпраці Норвегії з Україною на міжнародному рівні. Протягом 2014-2016 рр. відносини між Норвегією та Україною вийшли на рівень партнерських. Норвегія демонструє активну підтримку України в міжнародних організаціях, сприяє реалізації євроінтеграційних прагнень України, надає економічну та гуманітарну допомогу переселенцям із Криму та Донбасу. Норвегія не визнає анексії Криму Росією, засуджує її агресію на сході України та порушення прав людини у анексованому Криму і постійно декларує це на міжнародному рівні.

Список використаних джерел:

1. Договірно-правова база між Україною та Норвегією. URL: <https://norway.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/486-dogovirno-pravova-baza-mizh-ukrajinoju-ta-orvegiyeju> (дата звернення: 14.10.2020).
2. Політичні відносини між Україною та Норвегією. URL: <https://norway.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/487-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-norverijeju> (дата звернення: 18.10.2020).
3. Політика. URL: <https://norway.mid.ru/ru/countries/politika/> (дата звернення: 19.10.2020).
4. Проєкт «Норвегія - Україна». URL: <https://ifsa.kiev.ua/proekt-ukraina-%E2%80%93-norvegiya/> (дата звернення: 08.02.2020).

5. Спільна декларація про партнерство між Україною та Королівством Норвегія. URL: <https://norway.mfa.gov.ua/news/51776-spilyna-deklaracija-pro-partnerstvo-mizh-ukrajinoju-ta-korolivstvom-norvegija> (дата звернення: 20.10.2020).
6. Спільна заява щодо початку українсько-норвезького діалогу з питань європейської інтеграції. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/249956593> (дата звернення: 20.10.2020).
7. Bilaterale militære aktiviteter med Russland innstilles ut 2015. URL: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/Bilaterale-militare-aktiviteter-med-Russland-innstilles-ut-2015/id2351002/> (дата звернення: 18.10.2020).
8. Defence cooperation between Ukraine and Norway. Government.no. URL: <https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/Defence-cooperation-between-Ukraine-and-Norway-/id2000062/> (дата звернення: 18.10.2020).
9. Foreign policy address to the Storting - March 2014. Government.no. URL: https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/address_storting/id753809/ (дата звернення: 17.10.2020).
10. Global security challenges in Norway's foreign policy. Terrorism, organised crime, piracy and cyber threats. 2015, Published by: Norwegian Ministry of Foreign Affairs. URL: <https://www.regjeringen.no/contentassets/bdf4bd40d57d4dc79409de87419a2217/en-gb/pdfs/stm201420150037000engpdfs.pdf> (дата звернення: 14.10.2020).
11. Norway condemns Russian military escalation in Crimea. Government.no. URL: <https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/crimea/id752064/> (дата звернення: 13.10.2020).
12. Norway suspends all planned military activities with Russia. Government.no. URL: <https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/Norway-suspends-all-planned-military-activities-with-Russia-/id753887/> (дата звернення: 14.10.2020).
13. Statement at 124th Session of the Committee of Ministers. Government.no. URL: https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/statement_coe/id758578/ (дата звернення: 16.10.2020).

Відомості про автора:

Брайчевська Олена, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права, Київський університет імені Бориса Грінченка (м. Київ, Україна).

Braichevska Olena, Candidate of Sciences in History, Docent, Docent of the Chair of International relations and International Law, Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine).

UKRAINE IN THE FOREIGN POLICY OF THE KINGDOM OF NORWAY (2014-2019)

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин та міжнародного права

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської наукової онлайн-конференції
за міжнародною участю
29 жовтня 2020 року

Технічна редакція: Бессонова М.М., Ілюк Т.В.
Відповідальний за випуск Слюсаренко І.Ю.